

Schosberger Pál

Ez én vagyok jelmezben. Valamelyik darabban szerepeltem, amit anyám rendezett a zsidó óvodában. Az előadáson táncoltam, parókát és frakkot viseltem. A zsidó óvodát anyám alapította az 1930-as évek elején, saját költségén. Ez volt az első és egyetlen zsidó óvoda Újvidéken.

Budapesten születtem a Zsidó Szeretkórházban, Jom Kipur előestéjén, 1920. szeptember huszonegyedikén. Gábor nagyapám tíz kilométerre lakott a kórháztól, és a születésem utáni napon -- Jom Kipurkor -- elgyalogolt a kórházba, hogy lásson.

Nem laktunk sokáig Budapesten. A Ferenc József hajóval mentünk Újvidékre anyámmal, ez volt az első utazás, amire emlékszem. Hosszú ideig tartott az út Pesttől Újvidékig, de nagy móka volt. Amikor megérkeztünk, apám már várt ránk, és integetett nekünk. Előbb jött Újvidékre, mint mi, hogy mindent előkészítsen az érkezésünkre. Kocsival mentünk a házukhoz. Azt hiszem, három vagy négy éves lehettem.

Újvidéken először a nagyanyáméknál laktunk. 1927-ben költöztünk át a saját házukba, ami egy nyilvános fürdő és a katolikus temető közelében volt. Még ma is ez az egyik legszebb ház. Öt szobája volt, és lent a pincében is volt jó pár szoba. Volt fürdőszobánk, a legmodernebb fürdőszoba saját vízvezetékekkel: volt egy automata tartály, ami magától töltődött fel. A vizet tűzfával kellett fölmelegíteni, mert bojler nem volt [Illetőleg ezt a megoldást hívták fatüzeléses bojlernek. -- A szerk.]. A fürdőszobában volt bidé és mosdó. A házban központi fűtés is volt, vagyis padlófűtés koksszal; volt telefonunk, rádiónk, szóval a mai szinten felszerelt ház volt. Voltak cselédeink: egy asszony, aki főzött, egy fiatal lány, aki a takarításban segített, és egy ideig volt egy dada, amíg az öcsém kicsi volt, de ő később elment. Volt kertészünk, és volt egy asszony, aki mosott és vasalt.

Rózsák és más virágok voltak a kertünkben, sok-sok virág. Jó kisfiú voltam, mindig vittem haza valamilyen virágot. A Futoska utcában, a zsidó iskola közelében volt egy magbolt, ahol mindenféle magokat vásároltam, hol ibolyát, hol meg retket. Volt egy saját kertem, a saját virágmagjaimat ültettem el, vagy éppen retket termesztettem.

A zsidó elemi iskolába jártam. Öt éves voltam, amikor elkezdtem az első osztályt, és akkor már tudtam szerbül. Magyar és német volt az anyanyelvem, nem tudom, melyiken kezdtem el először beszélni. Szerbül itt [Újvidéken] tanultam meg.